

# **Landesbibliothek Oldenburg**

**Digitalisierung von Drucken**

## **Jonstoni Historia Naturalis**

Ioannis Ionstoni|| Theatrvm|| Vniversale Omnivm|| Animalivm||  
Qvadrpedvm

**Jonston, Jan**

**Heilbrunna, MDCCLV.**

**VD18 90528808**

Caput V. De Ignavo.

**urn:nbn:de:gbv:45:1-10966**

effervescat. Vescitur pomis, piris, et aliis arborum fructibus, aliquando panem et vinum pro potu appetunt. Foemina geminos, marem nempe et foeminam unica paritura, ut plurimum eniti solet. *Fera Vpallim* cercopithecii Aethiopici est magnitudine. Pellis quasi cocco tincta

rubet, maculis aliquot in locis conspersa. Caput instar globi rotundum. Pedes rotundi et lati, nocuis unguibus vacui. Mauri carnem asulis verberatam ut tenerior evadat, comedere solent. Quibus cibariis delectetur, ignotum.

## CAPIT V.

## De Ignavo.

Marcgrav  
Hist. Brasili  
p. 221.

Clus. in  
Auchar.  
Exoticor.

**D**uas Ignavi species nobis auctoritates prodidere. Primam Lusitani *Perillo ligero*, seu Caniculam agilem per antiphrasin vocant, aliquando *Priguiza*. Magnitudine est mediocris vulpis nostratis. *Colla* brevi, duo ad summum tres digitos longo, *capite* parvo et subrotundo, *ore* turbinato non amplo. *Dentes* habet instar agni, nec acutos, *nasum* glabrum, elatum, nigrum, *oculos* parvos, nigros, somniculosos, *auriculas* nullas, *caudam* obtusam figura panis sacchari. *Ungues* in singulis pedibus tres, ex albo flavescentes et deorsum incurvatos, superius arcuatos, inferius excavatos. Totum corpus prolixum et duo digitos pene longis pilis est vestitum cinerei coloris, taxi similibus, sed mollioribus et cum albedine mistis. Animal est ignavissimum, et tardissimi incessus, adeo, ut eum in vivo cum admiratione Cl. de Laet, observavit. In arboribus lentissime rependo progreditur, ibique habitat, foliis arborum vescens. Nunquam bibit. Vocem iiii rarissime edit. Arctissime quae semel unguibus apprehendit, tenet. Pluviam etiam levem metuit. In dissecta foemella observatum, cor motum suum, corpore avulsam, per femihorium retinuisse, placentam uterinam constituisse multis particulis carneis, instar substantiae renum, rubicundis, magnitudinis variae instar fabarum, in quas per multos ramulos vasa umbilicalia inserta e-

rant. Foetum, pilos, dentes, ungues habuisse. Cor foemellae, inquit Marcgravius, duas in signes habebat auriculas, cavas. In ventriculo os superius duo digitos transversos a pyloro, eratque in altera parte ventriculi, ubi superius alias communiter os esse solet, processus instar intestini spithamae longitudine, sed nullum exitum habens. In ventriculo plane viridis materia foliorum arboris comestorum inveniebatur. Papillas duas in pectore. Corium solidissimum et tenax. Animal, addit idem, sine dubio vivax. Intestinis enim omnibus exemptis adhuc se movebat, et pedes contrahebat. Icon, quam adhaecimus, paulo longius collum exhibere, de Laetius, qui vivum vidit, testatur. Addunt quidam tanta pertinacia adhaerescere, ut nisi mortuus non avellatur. Hernandus unius diei spatium vix quinquaginta passus pertransire posse dixit, nocte duntaxat sonitum edere, posterioribus sillabis sensim magis ac magis gracilescenibus, et in arboribus viginti aliquando dies nullo cibo assumpto commorari, obtuso denique visu praeditum esse, addidit. *Altera* species, quae Lerio *Hay* dicitur, simiae habet faciem, cutem hispidam et villosam, crura hirsuta, ternos in singulis pedibus acutos et oblongos ungues.

Capta sine difficultate curatur.

Nieremb.  
H.E. 1. 9  
c. 15.

## CAPUT VI.

## De Taxo.

Ambrosin.  
Hist. Di-  
gitat. 1. 2.  
c. 14.

Descriptio.

Locus.  
Cibus.

Generatio.

Antipathia.

Natura  
et Mores

Plin. H.N.  
1. 8. c. 28.

**T**axus nullum proprium apud Graecos nomen habet. Latinis dicitur etiam Daxus, ut Alberto, forte a Graeco *δαοδς* hirsutus et villosus, Meles seu Melis, Melus, ut Bartholomaeo Anglico, Melo et Melotus, ut Isidoro, seu propter membrorum rotunditatem seu propter aliud quid. Est animal fele maius, et vulpe, ad cuius naturam accedit, humilus, pelle villosa, rigida, coloris leucophaei. *Pilos* plures habet albos, quam nigros. *Caput* in medio nigrum, in lateribus album, *dorsum* latum, *dentes* acutissimos. *Crura* sinistri lateris, ipsi, quidam breviora adsignant, sed experientia reclamante. Reperiuntur passim, in locis montanis Italiae, Helvetiae, et aliis. *Vivunt* crabronibus et vermiculis, pomis et uvis, quorum esu autumnum potissimum pinguescunt. Cuniculorum tamen carne apprime delectantur, tum anseribus, pullis et aliis avibus. Foetus more vulpium in utero gerunt, et cum luna ternos orbis compleverit, pariunt. Adventante autumno quandoque duo, interdum tres enuntur. Summa taxis cum vulpibus antipathia. Hi enim, ubi egressos observavere, latibula eorum excrementis conspurcant, et foetore replent, ut alia exstruere cogantur. De *natura et moribus* habet, pellem adeo densam gerere, ut ictui resistat: nasum tam imbecillum, ut violato moriatur. Ideo forte Plinius, has bestias distenta et sufflata cute morsibus canum et ictibus hominum reluctari scripsit. A canibus aut aliis feris vexatus semetipsum resupinat, atque dentibus et pedibus repugnat. Brevitatis pedum conficius non longe a latibulo digreditur. Urgente bruma occultatur, et somno pinguescit. Ad focum hieme adlatus, in carbones se coniicit, ut Carolus Stephanus observavit. Crescente luna adipem eius augeri, de-

crecente minui, interlunio eadem destitui, incertum. Morsus eius exitialis, quod crabronibus et aliis venenatis vivit. *Ingenium* in quibusdam ostendunt. Dum latibula effingunt, ignavum effossae terrae vectorem constituunt, et postquam supra supinum extensis cruribus accumulaverunt, per pedes mordicus apprehensos, extra antrum educunt, idque toties repetunt, donec laterbrae latitudo habitatoribus sufficere possit. Tantam palearum et foliorum prosternendo sibi lecto, unica vice, capite et pedibus intra foveam ducunt, quantum homo sub brachio deferre non posset. Latibula cum duobus ostiis fabricant. Flante Austro septentrionale aperiunt, flante Borea, australe. Vivunt pro hieme colligunt, qua durante, dum mas, an ad vernum tempus sit duraturus dubitat, ne foemina ad satietatem comedat prohibet. Quando in senio excaecantur, tunc ex fovea ad pastum non egrediuntur, sed se invicem nutriunt. Dum in eminentiori colle deprehensi venatores sentiunt, pedes anteriores supra capita ponunt, corporeque in globum redacto, more urforum, sese praecipitant. In Italia, Germania, et aliis regionibus, habentur Taxorum carnes in deliciis, imprimis si autumnum capti fuerint. Apud Helvetios cum piris coquuntur. Sava norola porco silvestri assimilatur, Platina carni histricum. Quantum ad *medicinam*, adeps taxi per clysterem infusus, dolores nephriticos mitigat, mammarum scissuris prodest, in compositionibus arthriticis adhibetur. In membris contractis oleum commendatur, cuius parandi rationem Veckerus docet. Sanguis siccatus leprae medetur, si Carolo Bouillo credimus. In peste cum sale et cornibus animalium destillatus offertur. Lonicerus diebus tantum canicularibus destillat, et drachmas duas praescribit. Gesnerus com-

Olaus Ma-  
gnus 1. 18.  
c. 18.

Vfus.  
Bruier. de  
Re cibaria  
1. 13. c. 3.

Vecker. 1.  
2. Antid.  
Special.